

Procedury funkcjonowania WZOJK – UAM w świetle nowych regulacji prawnych

27 lutego 2012 r.

**Maria Ziótek
Przewodnicząca Rady ds. Jakości Kształcenia
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu**

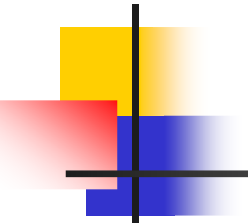
Plan prezentacji

1. Nowelizacja ustawy PSW, rozporządzenia ministra – odniesienie do jakości kształcenia
2. Przypomnienie zasad funkcjonowania USZJK w UAM
3. Uchwała Senatu UAM i zarządzenia rektora
4. Samoocena jednostek w zakresie kształcenia
5. Kalendarium działań

Objaśnienie akronimów stosowanych w prezentacji

- **WSZJK** – wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia
- **WZOJK** – wydziałowy zespół ds. oceny jakości kształcenia
- **USZJK** – Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia
- **RJK** – Rada ds. Jakości Kształcenia
- **BRJK** – biuro Rady ds. Jakości Kształcenia

Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia

– przepisy prawne

Ustawa – Prawo o Szkolnictwie Wyższym

- Art. 9 ust. 3c) – Minister... określi w drodze rozporządzenia działanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia.
- Art. 66 ust. 3a) – Rektor... sprawuje nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia – przepisy prawne

Rozporządzenie Ministra NiSW w sprawie warunków oceny programowej i instytucjonalnej (29 września 2011)

- §2 Ocena programowa obejmuje ocenę:
 - 3) funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia – w zakresie analizy efektów kształcenia i jego działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia

- §7 Ocena instytucjonalna obejmuje ocenę:
 - 2) funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym jego konstrukcji i oddziaływania na doskonalenie jakości kształcenia.

Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia – przepisy prawne

Rozporządzenie Ministra NiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (5 października 2011)

- §9 pkt 1. Jednostka...**może** prowadzić studia... jeżeli...:
 - 9) **wdrożyła** wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów.

- Pkt 2. Jednostka, która rozpoczyna kształcenie na nowym kierunku studiów powinna:
 - 2) **wdrażać** wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów, **od dnia rozpoczęcia kształcenia** na danym kierunku studiów.

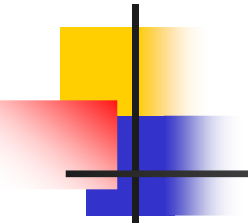

Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia – przepisy prawne

Rozporządzenie Ministra NiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia

§ 11.

1. Wewnętrzny system zapewnienia jakości, odnoszący się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, uwzględnia w szczególności wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny dokonywane przez studentów, o których mowa w art. 132 ust. 3 ustawy, oraz wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów uczelni.
2. Kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, po zasięgnięciu opinii zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów, przedkłada na koniec roku akademickiego radzie tej jednostki ocenę efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia.

Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia – przepisy prawne; podsumowanie

- Odpowiedzialność rektora za wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia (WSZJK) w jednostkach – konieczność tworzenia **struktury na poziomie uczelnianym**
- Nie można prowadzić kierunku studiów bez WSZJK – konieczność tworzenia **struktury na poziomie jednostki**
- Najważniejsze zadania:
 - **weryfikacja efektów kształcenia na kierunku studiów**
 - **analiza ocen dokonywanych przez studentów**
 - **analiza wniosków z monitorowania kariery absolwentów**
 - **doskonalenie programu kształcenia**

Ocena programowa dokonywana przez PKA

Rozporządzenie Ministra NiSW w sprawie warunków oceny programowej i instytucjonalnej (29 września 2011)

Ocena programowa dokonywana przez PKA obejmuje:

- Związek kierunku z misją uczelni
- Odniesienie efektów kształcenia (EK) kierunku do KRK
- Program studiów, w tym sposoby weryfikacji osiągniętych EK
- Przypisanie punktów ECTS
- Spełnianie wymagań dotyczących minimum kadrowego
- Infrastrukturę dydaktyczną
- Warunki prowadzenia kształcenia na odległość
- Funkcjonowanie WSZJK
- Dostosowanie EK do potrzeb rynku pracy
- Zarządzanie procesem dydaktycznym w zakresie kierunku studiów, w tym zmian dokonywanych w programie studiów wynikających z jego doskonalenia

Ocena instytucjonalna dokonywana przez PKA

Rozporządzenie Ministra NiSW w sprawie warunków oceny programowej i instytucjonalnej

Ocena instytucjonalna dokonywana przez PKA obejmuje:

- Związek strategii rozwoju jednostki ze strategią rozwoju uczelni
- Funkcjonowanie WSZJK
- Jakość kształcenia na studiach podyplomowych
- Jakość kształcenia na studiach doktoranckich
- Współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Uchwała nr 1/2011 PKA z dnia 10 listopada 2011 w sprawie statutu PKA

- Załącznik cz. I – Kryteria oceny programowej

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka **wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia**; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na **doskonalenie jakości** jego końcowych efektów,

2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości **uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.**

Uchwała nr 1/2011 PKA z dnia 10 listopada 2011 w sprawie statutu PKA

■ Załącznik cz. II – Kryteria oceny instytucjonalnej

2. Jednostka stosuje skuteczny wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

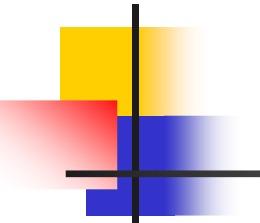
1) **Struktura** podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i **zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych** w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia.

2) **wewnętrzne procedury** zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów,

b) **udział pracodawców** i innych przedstawicieli rynku pracy **w określaniu i ocenie efektów kształcenia,**

Uchwała nr 1/2011 PKA z dnia 10 listopada 2011 w sprawie statutu PKA

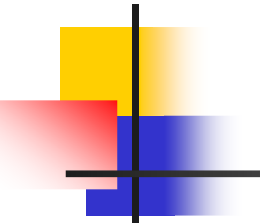
-
- c) **monitorowanie losów absolwentów** w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,
 - d) **monitorowanie** i okresowe przeglądy **programów kształcenia**,
 - e) **ocenę zasad oceniania** studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,
 - f) **ocenę jakości kadry** prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,
 - g) **ocenę poziomu naukowego** jednostki,
 - h) **ocenę zasobów materialnych**, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,
 - i) **funkcjonowanie systemu informacyjnego**, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,
 - j) publiczny **dostęp** do aktualnych i obiektywnie przedstawionych **informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji** i procedurach toku studiów,
- 3) jednostka dokonuje **systematycznej oceny** efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje **do doskonalenia polityki zapewniania jakości** i budowy kultury jakości kształcenia.

Uchwała nr 284/2011/2012
Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2012 r.
w sprawie zmiany Uchwały nr 126/2010 Senatu Uniwersytetu im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie Uczelnianego
Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

3) w § 7 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„Do zadań wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia w szczególności należy:

- 1) wdrażanie na wydziale opracowanych przez RJK procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach kształcenia;
- 2) opiniowanie projektów programów kształcenia, a w szczególności ich zgodności z misją uczelni, z obszarowymi efektami kształcenia, zgodności efektów kształcenia w modułach z efektami kierunkowymi, prawidłowości doboru metod kształcenia i metod oceniania do założonych efektów kształcenia, prawidłowości przypisania punktów ECTS modułom kształcenia;
- 3) analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia, w tym w szczególności wyników przeprowadzonych egzaminów i innych form weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny dokonywanej przez studentów i pracowników, a także wnioski z monitorowania karier absolwentów uczelni;
- 4) przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na wydziale i monitorowanie realizacji tych działań;
- 5) przedstawianie radzie wydziału corocznych sprawozdań z efektów działania systemu zarządzania jakością kształcenia na wydziale.”;

Zarządzenie Nr 321/2011/2012
Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 3 lutego 2012 r.
w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości
Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia

§ 2 ust. 3. **Do zadań zespołów ds. oceny jakości kształcenia należy:**

- a) monitoring wprowadzania rekomendacji WZOJK na wydziale;
- b) analiza zgodności kierunku i profilu studiów z misją uczelni i strategią wydziałową;
- c) analiza zgodności opisanych w programach kształcenia zakładanych efektów kształcenia z efektami kształcenia dla wskazanego obszaru lub obszarów kształcenia opisanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego;
- d) analiza metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studenta;
- e) analiza dostosowania efektów kształcenia uzyskanych w procesie kształcenia do potrzeb rynku pracy, szczególnie na studiach o profilu praktycznym;

Zarządzenie Nr 321/2011/2012
Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 3 lutego 2012 r.

**w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości
Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia**

- f) **analiza i publikowanie** wyników oceny jakości kształcenia, w szczególności **wyników przeprowadzonych egzaminów** i innych form weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz **oceny dokonywanej przez studentów i pracowników**, a także **wnioski z monitorowania karier absolwentów** uczelni;
- g) ocenianie jakości prac dyplomowych
- h) koordynowanie ankietyzacji dotyczącej studenckiej oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne;

Zarządzenie Nr 321/2011/2012
Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 3 lutego 2012 r.

**w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości
Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia**

- i) ocena warunków socjalnych studentów i doktorantów, w tym możliwości uzyskiwania stypendiów oraz dostępu do domów studenckich;
- j) **coroczne przedstawianie dziekanowi, radzie wydziału oraz komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia** rezultatów oceny jakości kształcenia na wydziale i przedstawianie wskazówek dotyczących planu naprawczego dla poprawienia jakości kształcenia;
- k) publikowanie na stronie domowej wydziału corocznych rezultatów oceny jakości kształcenia.

**Zarządzenie Nr 322/2011/2012
Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 3 lutego 2012 r.**

**w sprawie określenia procedur funkcjonowania uczelnianego
systemu zarządzania jakością kształcenia**

§5 Sprawozdania

Zgodnie z § 6 ust. 6 pkt 4 oraz § 7 ust. 6 pkt 5 Uchwały Senatu Nr 126/2010 z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu **Rada ds. Jakości Kształcenia oraz przewodniczący wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia** zobowiązani są do przedstawienia sprawozdania ze swojej działalności odpowiednio Senatowi i Radzie Wydziału raz w roku.

Zarządzenie Nr 323/2011/2012
Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
z dnia 3 lutego 2012 r.
w sprawie ankiet wraz z zasadami ich opracowywania,
przeprowadzania
oraz publikowania ich wyników

I. Wydziałowe arkusze samooceny

§ 8

Wydziałowe arkusze samooceny **są wypełniane co dwa lata** przez wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia.

§ 9

Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia opracowuje pytania do wydziałowych arkuszy samooceny.

§ 10

Wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia wypełniają, publikują oraz przekazują do Biura Rady ds. Jakości Kształcenia wypełnione wydziałowe arkusze samooceny.

§ 11

Na podstawie otrzymanych arkuszy samooceny Rada ds. Jakości Kształcenia sporządza raport ogólnouniwersytecki i zamieszcza go na ogólnodostępnej stronie internetowej poświęconej jakości kształcenia.

USZJK w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

UCZELNIANY SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ KSZTAŁCENIA

UCZELNIANA RADA DS. JAKOŚCI KSZTAŁCENIA (RJK)

Komisja ds.
Zapewnienia Jakości
Kształcenia

(KZJK)

Komisja ds. oceny
Jakości Kształcenia

(KOJK)

WYDZIAŁOWE KOMISJE DS. JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

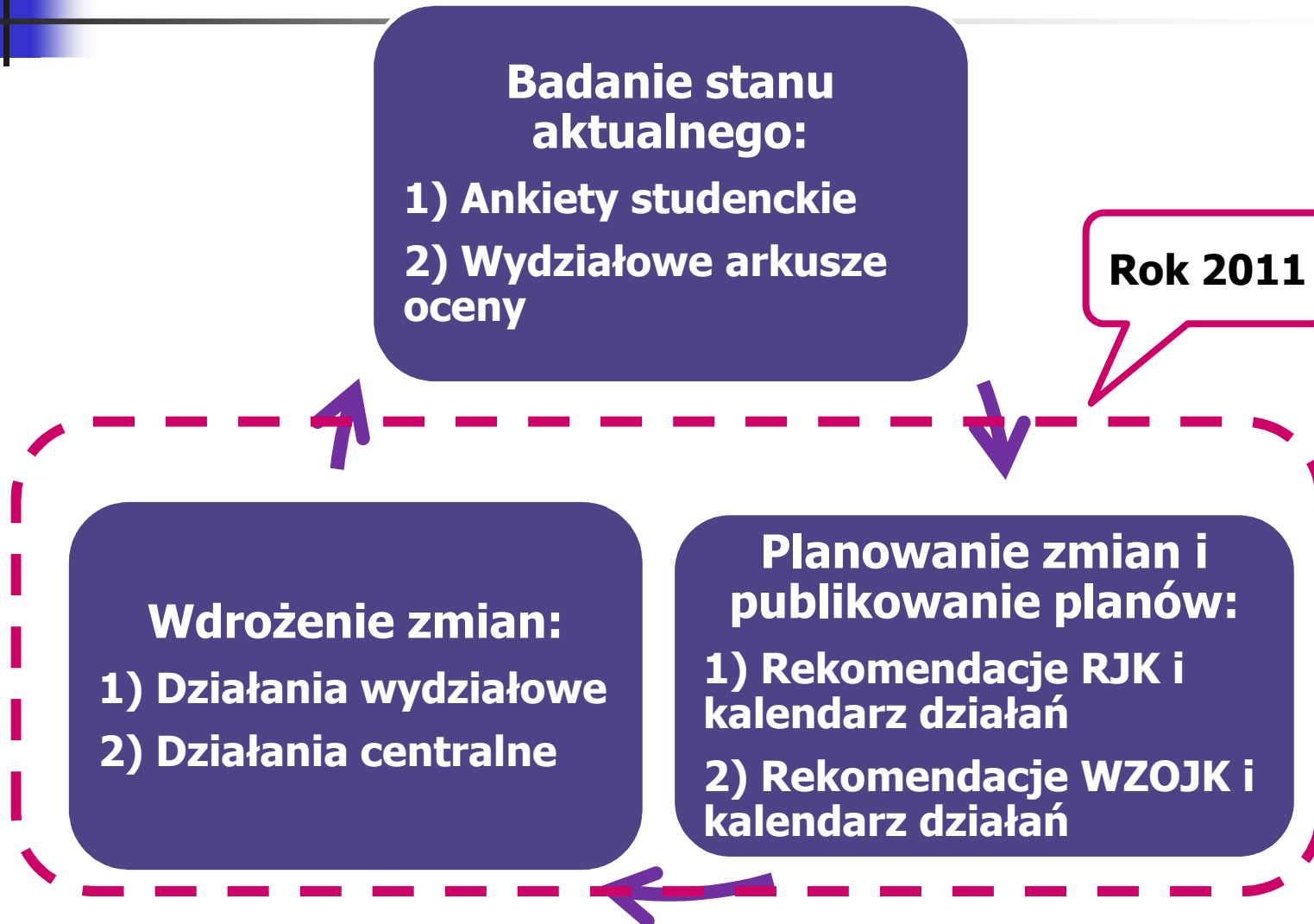
Zespół ds.
Zapewnienia
Jakości Kształcenia

(WZJK)

Zespół ds. oceny
Jakości kształcenia

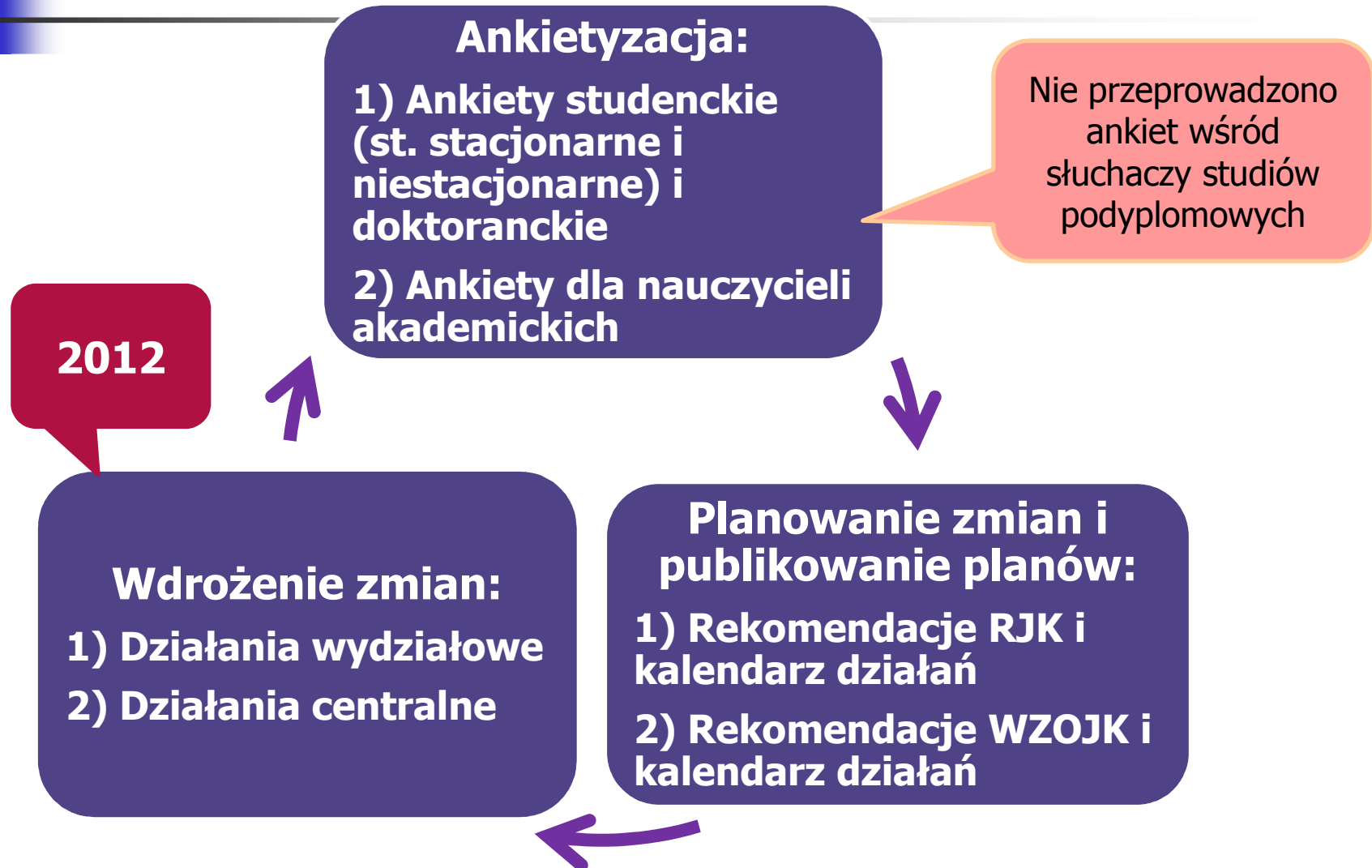
(WZOJK)

Badania jakości kształcenia – pierwszy cykl badań (rok 2010)

ANKIETYZACJA

Badania jakości kształcenia – drugi cykl badań (rok 2011)

SPRAWOZDANIE – dokumentacja wysłana członkom Senatu UAM SENAT UAM - 30.01.2012

Załączniki

- **Załącznik nr 1** - Kwestionariusz ogólnouniwersyteckiej ankiety dla pracowników oceniającej jakość kształcenia na UAM.
- **Załącznik nr 2** - Wyniki ankiety pracowniczej.
- **Załącznik nr 3** - Wyniki ankiety studenckiej – studenci stacjonarni.
- **Załącznik nr 4** - Wyniki ankiety studenckiej – studenci niestacjonarni.
- **Załącznik nr 5** - Raport porównawczy wyników ankiet studenckich z roku 2010 i 2011.
- **Załącznik nr 6** - Raport porównawczy wyników ankiet studenckich dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych z roku 2011.
- **Załącznik nr 7** - Raport porównawczy wyników ankiet studenckich i pracowniczych z roku 2011.
- **Załącznik nr 8** - Rekomendacje Rady ds. Jakości Kształcenia dotyczące doskonalenia jakości kształcenia na UAM.
- **Załącznik nr 9** – Informacja o wykonaniu rekomendacji RJK z 2010 roku

WZOJK – zadanie 1

- Sprawozdanie z wykonania wydziałowych /instytutowych rekomendacji dla podniesienia jakości kształcenia (zamieszczenie na stronie wydziałowej i przesłanie do BRJK w 2011)

Wzór – sprawozdanie RJK z wykonania rekomendacji z 2010

Stan wykonania rekomendacji z 2010 roku – kilka przykładów

CEL	PROPONOWANE DZIAŁANIA	
	POZIOM JEDNOSTEK (WYDZIAŁÓW / INSTYTUTÓW)	POZIOM CENTRALNY
Podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli akademickich i doktorantów na temat tworzenia programów studiów w oparciu o efekty kształcenia i zgodnie z projektem nowelizacji ustawy PSW wprowadzającej ramy kwalifikacji jako podstawowe narzędzie organizacji procesu kształcenia.		Konieczność przeprowadzenia seminariów konsultacyjno-szkoleniowych dla nauczycieli akademickich w zakresie opisu przedmiotów i tworzenia programów studiów na bazie efektów kształcenia i zgodnie z projektem nowelizacji ustawy PSW. Przeprowadzono cykl szkoleń w marcu i kwietniu 2011
Podniesienie jakości prac dyplomowych i zwiększenie ich powiązania z efektami i kształcenia na kierunku/specjalności	Powołanie stałych zespołów ds. oceny jakości prac dyplomowych i ich powiązania z kierunkiem/specjalnością studiów.	Uchwała Senatu UAM Zapis znalazł się w projekcie zarządzenia rektora, które pojawi się po uchwałach senatu (30.01.2012)
Podnoszenie świadomości wszystkich pracowników jednostki w zakresie dydaktyki.		Przeprowadzenie przynajmniej jednej Rady Wydziału w roku akademickim poświęconej procesowi dydaktycznemu. Uchwała Senatu UAM lub zarządzenie Rektora. W prowadzonych dyskusjach nie wypracowano zgody na zobligowanie RW do takich działań.

WZOJK – zadanie 2

- Przygotowanie nowych rekomendacji dla podniesienia jakości kształcenia i zamieszczenie ich na stronie wydziałowej oraz do wiadomości BRJK

Wzór – rekomendacje RJK wynikające z drugiego cyklu (2011) badań jakości kształcenia

Materiały pomocnicze – raporty z przeprowadzonych ankiet i raporty porównawcze (2010 – 2011) zamieszczone na stronie BRJK

Plany działań wynikające z drugiego cyklu badania jakości kształcenia na UAM – przykłady rekomendacji

CEL	PROPONOWANE DZIAŁANIA			
	POZIOM JEDNOSTEK (WYDZIAŁÓW / INSTYTUTÓW)		POZIOM UCZELNI	
	Zadanie	Odpowiedzialny	Zadanie	Odpowiedzialny
Podniesienie liczby respondentów biorących udział w badaniach ankietowych	1) Przeprowadzenie akcji informacyjnej na poziomie wydziału / jednostki 2) Informacja o wynikach badań jakości kształcenia oraz przeprowadzonych działaniach na rzecz doskonalenia jakości kształcenia.	Dziekan / dyrektor jednostki; odpowiedni organ samorządu studentów i doktorantów	1) Przeprowadzenie akcji informacyjnej na poziomie uczelni 2) Informacja o wynikach badań jakości kształcenia oraz przeprowadzonych działaniach na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. 3) Dobór terminu i czasu trwania badań ankietowych	RJK-Biuro RJK; odpowiedni organ samorządu studentów i doktorantów
Weryfikacja prawidłowości przypisania punktów ECTS przedmiotom / modułom	Przeprowadzanie badań ankietowych	Koordinator ECTS i wydziałowe samorządy studenckie i doktoranckie	Koordinacja i wsparcie działań w tym zakresie	Uczelniany koordinator ECTS
Weryfikacja programów kształcenia zgodnie z KRK	Organizacja i przeprowadzenie weryfikacji	Dziekan/ dyrektor jednostki	Ustalenie kalendarium działań i wsparcie w działaniach	Rektor / Prorektor

ANKIETYZACJA – wyniki porównawcze 2010 - 2011

WYDZIAŁ ↓	ROK BADANIA ↓	oferta zajęć do wyboru (różnorodność itp.)	kultura prowadzących zajęcia (zachowanie wobec studentów)	warunki techniczne odbywania zajęć (komfort, aparatura itp.)
Wydział A	2010	2,76	4,05	4,21
	2011	2,89	4,05	4,09
Wydział B	2010	3,83	4,29	3,84
	2011	3,92	4,48	4,01
Wydział C	2010	3,48	4,18	3,00
	2011	3,14	4,23	4,49
UAM	2010	3,18	4,17	3,48
	2011	3,18	4,23	3,75

„Jak ogólnie oceniasz zajęcia (wykłady, seminaria, konwersatoria, ćwiczenia, laboratoria itp.) prowadzone na Twoim kierunku i stopniu nauczania?” (skala 2-5)

ANKIETYZACJA – wyniki porównawcze 2010 - 2011

WY- DZIAŁ ↓	ROK BADA NIA ↓	Czy na Twoim kierunku istnieje możliwość studiowania jakiś czas na innej uczelni krajowej, np. w ramach MOST?	Czy skorzystałeś/aś z tej możliwości (program MOST)?	Czy na Twoim kierunku przeprowadzane są ankiety, w których możesz ocenić prowadzących zajęcia?	Czy wyniki tych ankiet mają wpływ na poprawienie jakości zajęć?
Wydział D	2010	 48%	 0%	 99%	 8%
	2011	 54%	 1%	 95%	 8%
Wydział E	2010	 71%	 6%	 49%	 13%
	2011	 77%	 4%	 71%	 13%
Wydział F	2010	 45%	 5%	 86%	 13%
	2011	 40%	 7%	 89%	 14%
UAM	2010	 60%	 4%	 81%	 9%
	2011	 62%	 4%	 78%	 10%

Zestawienia procentowe odsetków odpowiedzi twierdzących (*Tak*)

ANKIETYZACJA - wyniki porównawcze 2011, studenci a nauczyciele akademicy

WYDZIAŁ ↓	ROK BADANIA ↓	Jak ogólnie oceniasz jakość kształcenia na Twoim kierunku / na kierunkach prowadzonych przez Twoją macierzystą jednostkę organizacyjną	Organizacja zajęć (harmonogram dzienny i tygodniowy, itp.)	Liczebność grup
Wydział A	studenci	 3,76	 3,72	 4,13
	nauczyciele	 3,66	 3,91	 3,47
Wydział B	studenci	 3,64	 3,70	 3,98
	nauczyciele	 3,95	 4,30	 4,42
Wydział C	studenci	 3,81	 3,79	 4,00
	nauczyciele	 4,00	 4,85	 4,08
UAM	studenci	 3,65	 3,63	 3,92
	nauczyciele	 3,93	 4,11	 3,58

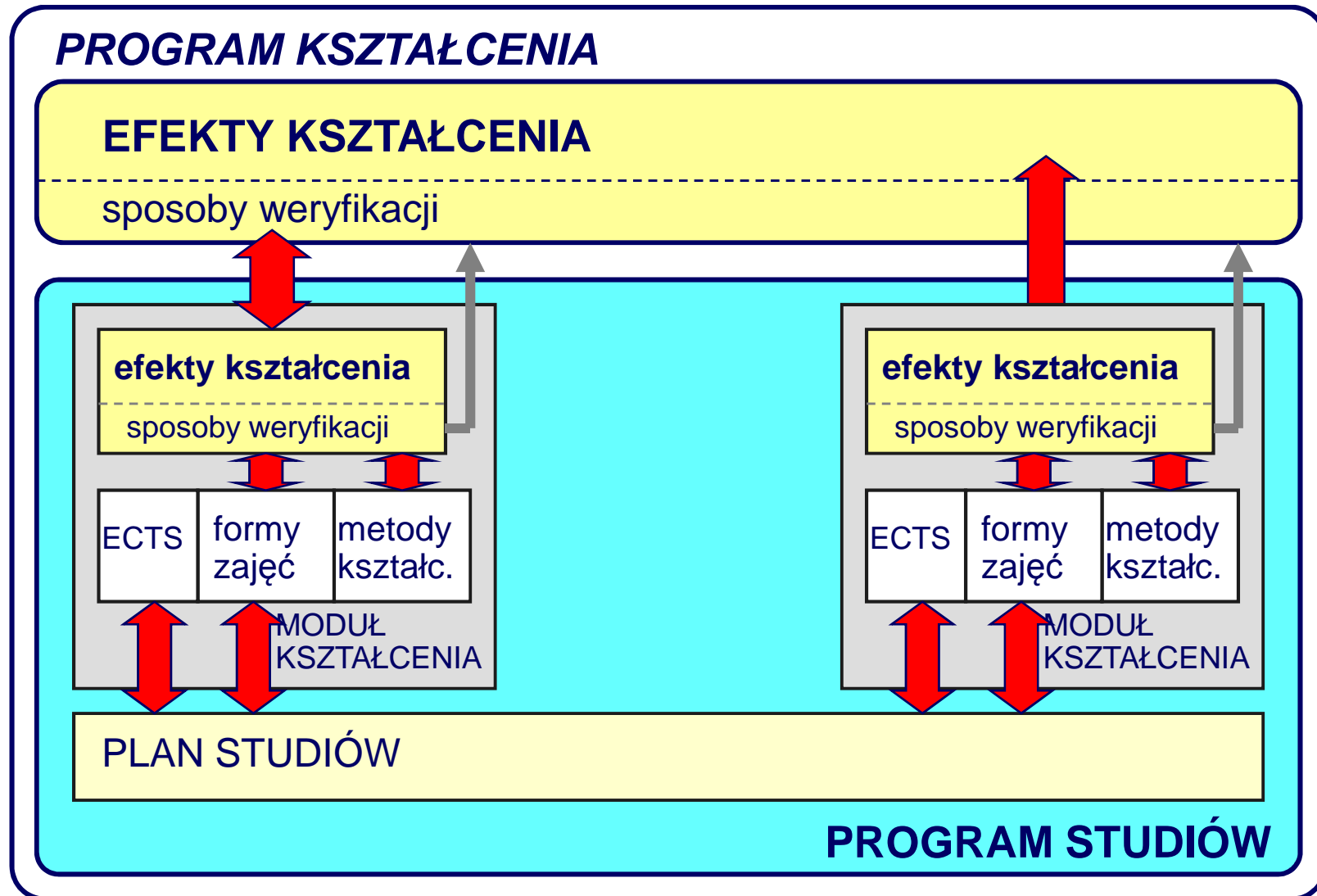
Ocena jakości kształcenia, średnia ocen w skali 2-5

WZOJK – zadanie 3: arkusz samooceny

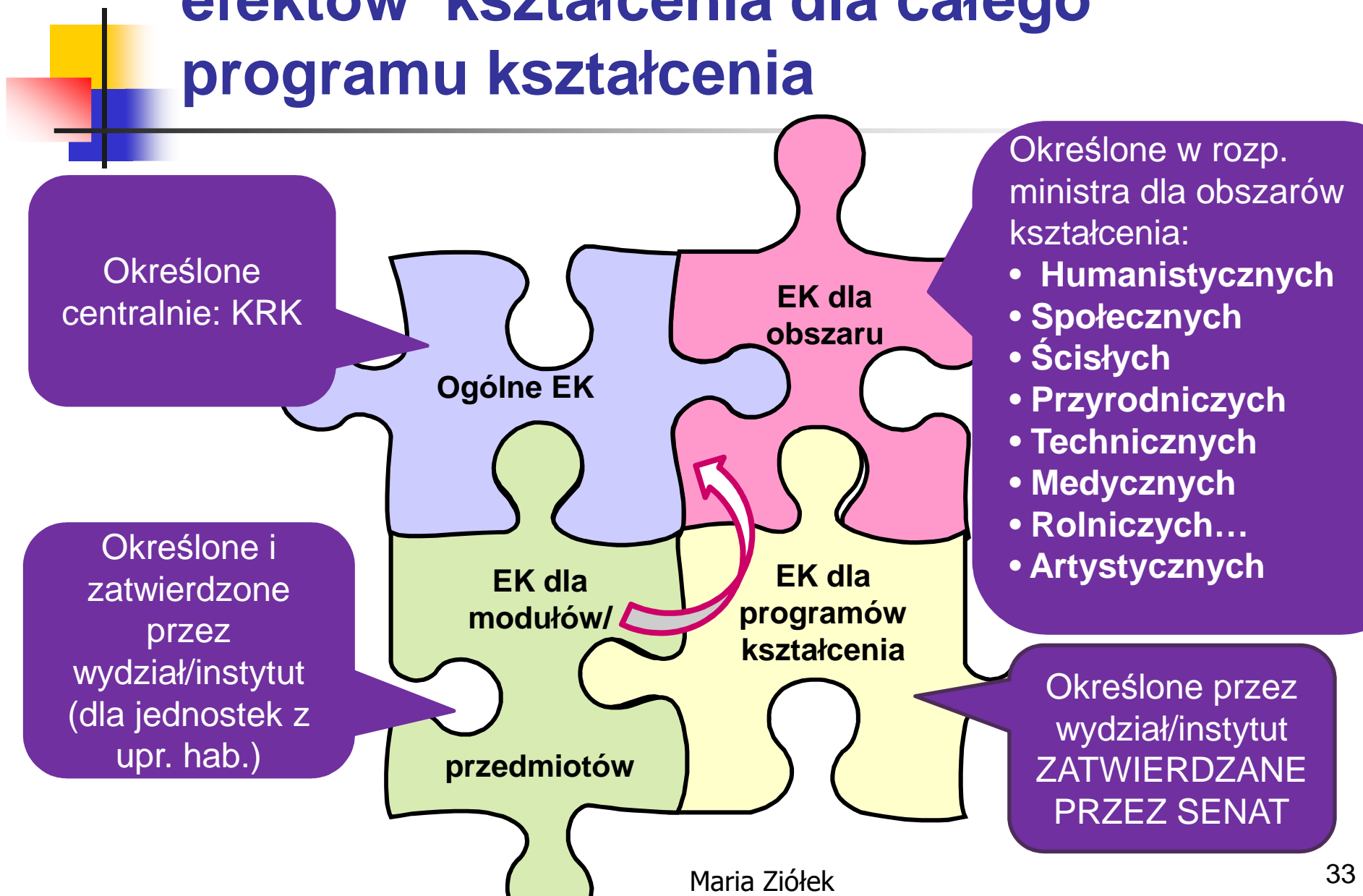
1. Ocena nowych programów kształcenia na studiach I i II stopnia (przed marcową radą wydziału zatwierdzającą programy, zamieszczenie oceny na stronie wydziałowej i dw. BRJK)
2. Ocena nowych programów kształcenia na studiach III stopnia i studiach podyplomowych
3. Ocena i analiza pozostałych elementów arkusza samooceny

Terminologia

AUTOR: Andrzej Kraśniewski

Wzajemne odniesienia (dopasowania) efektów kształcenia dla całego programu kształcenia

Definicje Komitetu Sterującego ds. KRK i LL – kategorie efektów kształcenia

- **WIEDZA** – zasób powiązanych ze sobą faktów, zasad, teorii i doświadczeń przyswojonych przez osobę uczącą się
- **UMIEJĘTNOŚCI** – zdolność wykorzystania wiedzy oraz wyćwiczonych sprawności do wykonywania zadań oraz rozwiązywania problemów
- **KOMPETENCJE SPOŁECZNE**
 - zdolność do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań;
 - gotowość do uczenia się przez całe życie;
 - sprawność komunikowania się;
 - umiejętność współdziałania z innymi w roli zarówno członka jak i lidera zespołu

Symbole dla EK obszarów kształcenia

Oznaczenia obszarów	Oznaczenia kategorii efektów kształcenia	Liczby i litery w symbolu	Przykłady symboli z objaśnieniem
P – st. przyrodnicze	W - wiedza	Pierwsza cyfra oznacza poziom studiów (1 lub 2)	P1A_W01 Obszar studiów przyrodniczych Poziom pierwszy Pierwszy efekt kształcenia w kategorii wiedzy
X – st. ścisłe	U - umiejętności	Po tej cyfrze litera: A – profil ogólnoakademicki P – profil praktyczny	Profil ogólnoakad.
R – st. rolnicze...	K – kompetencje społeczne		R2P_U12 Obszar studiów rolniczych Poziom drugi Dwunasty efekt kształcenia w kategorii umiejętności
T – st. techniczne			Profil praktyczny
H – st. humanistyczne			
S – st. społeczne			
A – st. artystyczne		Ostatnia liczba numeruje efekty kształcenia w obrębie każdej kategorii	
M – st. medyczne			

PRZYKŁAD OPISÓW OBSZAROWYCH na podstawie rozporządzenia ministra dot. KRK

Obszar nauk przyrodniczych – studia I stopnia, profil ogólnoakad.	Symbol
WIEDZA	
rozumie podstawowe zjawiska i procesy przyrodnicze	P1A_W01
w interpretacji zjawisk i procesów przyrodniczych opiera się na podstawach empirycznych, rozumiejąc w pełni znaczenie metod matematycznych i statystycznych	P1A_W02
.....	P1A_Wn
UMIEJĘTNOŚCI	
stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze właściwe dla studiowanej dyscypliny naukowej	P1A_U01
rozumie literaturę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów , w języku polskim, czyta ze zrozumieniem nieskomplikowane teksty naukowe w języku angielskim	P1A_U02
.....	P1A_Un
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	P1A_K01
potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	P1A_K02
...	P1A_Kn

PRZYKŁAD OPISÓW OBSZAROWYCH na podstawie rozporządzenia ministra dot. KRK

Obszar nauk przyrodniczych – studia II stopnia, profil ogólnoakad.	Symbol
WIEDZA	
rozumie złożone zjawiska i procesy przyrodnicze	P2A_W01
konsekwentnie stosuje i upowszechnia zasadę ścisłego, opartego na danych empirycznych, interpretowania zjawisk i procesów przyrodniczych w pracy badawczej i działaniach praktycznych	P2A_W02
.....	P2A_Wn
UMIEJĘTNOŚCI	
stosuje zaawansowane techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów	P2A_U01
biegle wykorzystuje literaturę naukową w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów, w języku polskim; czyta ze zrozumieniem skomplikowane teksty naukowe w języku angielskim	P2A_U02
.....	P2A_Un
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	P2A_K01
potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	P2A_K02
...	P2A_Kn

Cel programu kształcenia

Cel programu kształcenia jest formułowany z punktu widzenia nauczyciela. Jest to szeroki, ogólny opis intencji kształcenia; wskazuje na to co nauczyciel zamierza osiągnąć w programie kształcenia

Kierunek: „X” studia stopnia profil np. ogólnoakademicki

- **Cel programu kształcenia**

Celem kształcenia jest:

- **przekazanie wiedzy** w zakresie...
- **wyrobienie umiejętności**
- **przygotowanie absolwenta** do....
- **etc.**

Ogólny opis efektów kształcenia dla programu kształcenia

- Najważniejsze ogólne efekty kształcenia, których zbiór ma być podstawą nadawania kwalifikacji, definiowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych
- Lokalizacja programu w jednym lub kilku obszarach kształcenia i określenie profilu

DOMENA KOGNITYWNA dot. WIEDZY – taksonomia Blooma-Andersona

JĘZYK OPISU

Np. słuchacz po zakończeniu seminarium
tworzy nowe **opisy** efektów kształcenia przedmiotu

DOMENA PSYCHOMOTORYCZNA (umiejętności)– taksonomia B-A

JĘZYK OPISU

Np. słuchacz po zakończeniu seminarium **projektuje** nowe metody kształcenia odpowiednie dla nowo zdefiniowanych efektów kształcenia

DOMENA AFEKTYWNA (uczucia, postawy) – taksonomia Blooma-Andersona

JĘZYK OPISU

Charakteryzowanie
(nabycie stałych cech zachowania)

Kwalifikować, weryfikować, ukazywać, wpływać, proponować...

Organizowanie
(umiejętność tworzenia spójnego systemu)

Integrować, zawierać, aranżować, modyfikować, układać, zarządzać, porządkować...

Wartościowanie
(umiejętność oceny zjawisk i zachowań)

Wyjaśniać, śledzić, formułować, usprawiedliwiać, dzielić, prowokować dyskusje...

Odpowiadanie
(umiejętność reagowania)

Odpowiadać, asystować, pomagać, dyskutować, wygłaszać....

Otrzymywanie
(gotowość do słuchania)

Pytać, opisywać, śledzić, identyfikować

Np. słuchacz po zakończeniu seminarium **weryfikuje** programy kształcenia w zależności od zmieniających się potrzeb gospodarczych i społecznych⁴³

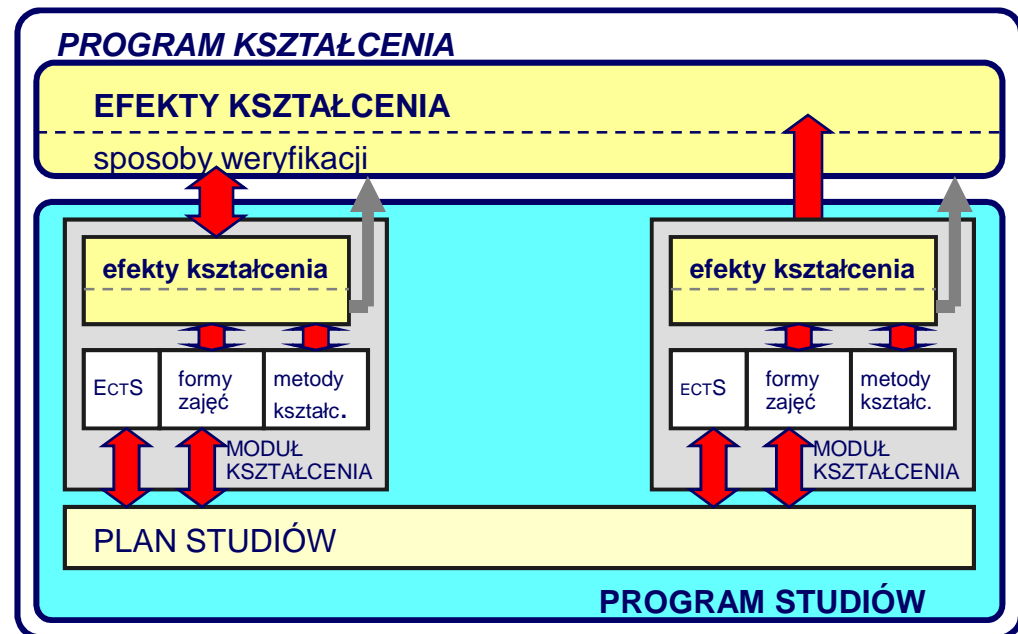
Efekty kształcenia dla kierunku (K)	Opis Po zakończeniu studiów 2 stopnia na kierunku „Chemia Przemysłowa” absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia dla obszaru nauk ścisłych (X2A_)
WIEDZA		
K_W01	ma wiedzę w zakresie chemii ciała stałego, technologii chemicznej, obliczeń teoretycznych i modelowania procesów chemicznych, technik badawczych stosowanych w skali przemysłowej	X2A_W01
K_W02	odtwarza najnowsze i najważniejsze technologie stosowane w przemyśle syntez związków organicznych i nieorganicznych, wytwarzania specyficznych chemikaliów i kosmetyków oraz procesy chemiczne w technologiach ochrony środowiska	X2A_W01; X2A_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	analizuje najnowsze i najważniejsze technologie stosowane w przemyśle syntez związków organicznych i nieorganicznych, wytwarzania specyficznych chemikaliów i kosmetyków oraz procesy chemiczne w technologiach ochrony środowiska	X2A_U01; X2A_U04
K_U02	projektuje i wykonuje badania nad udoskonalaniem przemysłowych procesów chemicznych, oraz nowymi sposobami wytwarzania i analizy	X2A_U01; X2A_U02
...		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	organizuje i integruje prace w zespole	X2A_K02
K_K02	jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych	X2A_K02; X2A_K06

Efekty kształcenia na 2 st. w obszarze nauk ścisłych	Opis efektów kształcenia w obszarze nauk ścisłych – 2 stopień	Odniesienie do efektów kształcenia na kierunku „Chemia Przemysłowa”
WIEDZA		
X2A_W01	ma rozszerzoną wiedzę w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, a także ich historycznego rozwoju i znaczenia dla postępu nauk ścisłych i przyrodniczych, poznania świata i rozwoju ludzkości	K_W01 K_W02; K_W04; K_W05; K_W06; K_W10; K_U12; K_U13; K_U14; K_U16
X2A_W02	ma znajomość matematyki w zakresie niezbędnym dla ilościowego opisu, zrozumienia oraz modelowania problemów o średnim poziomie złożoności	K_W03; K_W010; K_W11; K_W012
....		
UMIEJĘTNOŚCI		
X2A_U01	potrafi planować i wykonywać podstawowe badania, doświadczenia lub obserwacje dotyczące zagadnień poznawczych w ramach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	K_U05; K_U06; K_U07; K_U09; K_U15; K_U18
.....		
X2A_U03	potrafi znajdować niezbędne informacje w literaturze fachowej, bazach danych i innych źródłach, zna podstawowe czasopisma naukowe podstawowe dla studiowanego kierunku	K_U07; K_U18
...		
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
X2A_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób	K-K03; K-K06
X2A_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie , przyjmując w niej różne role	K_U16; K-K04

Projektowanie (przebudowa) programu studiów

Opracowanie wstępnego projektu programu studiów zawierającego:

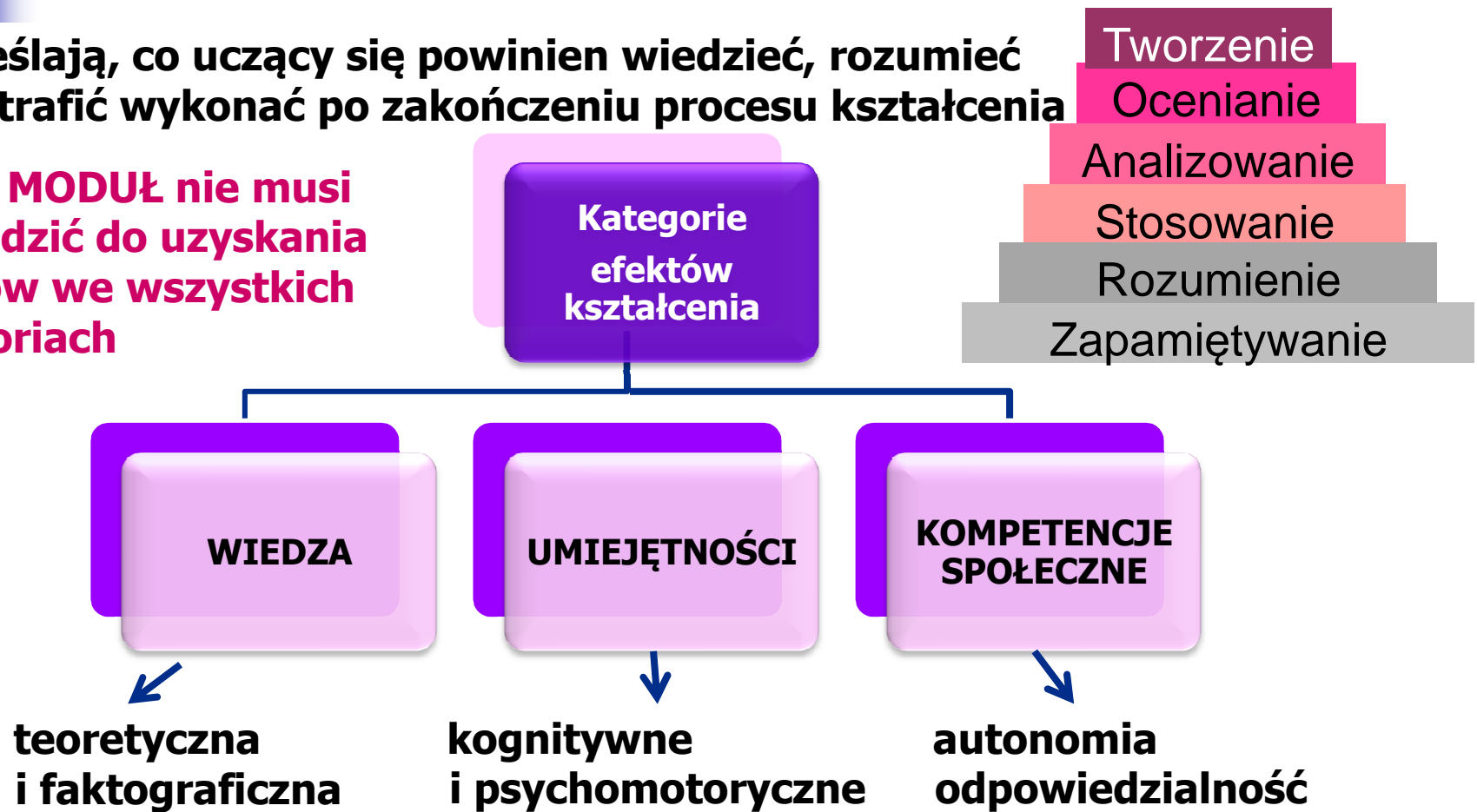
- efekty kształcenia dla zbioru modułów / przedmiotów, ich zawartość treściową
- sposoby prowadzenia zajęć
- sposoby oceniania
- punkty ECTS przypisane odpowiednim modułom / przedmiotom
- plan studiów uwzględniający pogłębianie zdobywanych kompetencji

Efekty kształcenia dla modułu

Określają, co uczący się powinien wiedzieć, rozumieć i potrafić wykonać po zakończeniu procesu kształcenia

Każdy MODUŁ nie musi prowadzić do uzyskania efektów we wszystkich kategoriach

Fragment sylabusu - UAM

Odniesienie efektów kształcenia i treści kształcenia do sposobów prowadzenia zajęć i metod oceniania

Nazwa modułu (przedmiotu):			
Symbol efektu kształcenia dla modułu *	Symbol treści kształcenia realizowanych w trakcie zajęć [#]	Sposoby prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia	Metody oceniania stopnia osiągnięcia założonego efektu kształcenia ^{&}
KHT_01			
KHT_02			
KHT_n			

Weryfikacja projektu programu studiów

Nazwa kierunku studiów: **XYZ**
 Poziom kształcenia: **studia ...stopnia**
 Profil kształcenia: **np. ogólnoakademicki**
 Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: **np. magister**

SYMBOL efektów kształcenia dla kierunku	Efekty kształcenia dla kierunku studiów – OPIS*	Moduły kształcenia (przedmioty) #				
		MK_01	MK_02	MK_03	...	MK_m
np. K_W01						
np. K_W02						
...						
np. K_U03						
np. K_U06						
...						
np. K_K01						
np. K_K02						
...	...					

Mechanizmy (procedury) sprawdzania i sprawdzenie osiągnięcia efektów kształcenia

W trakcie projektowania programu

Określenie procedur i sprawdzenie, czy program spełnia wszystkie założenia i zapewnia osiągnięcie zdefiniowanych efektów kształcenia

W trakcie realizacji programu

Określenie procedur i przeprowadzenie oceny na zakończenie pierwszego cyklu kształcenia oraz cykliczne powtarzanie ocen, zgodnie z wewnętrznymi procedurami ustalonymi w uczelni

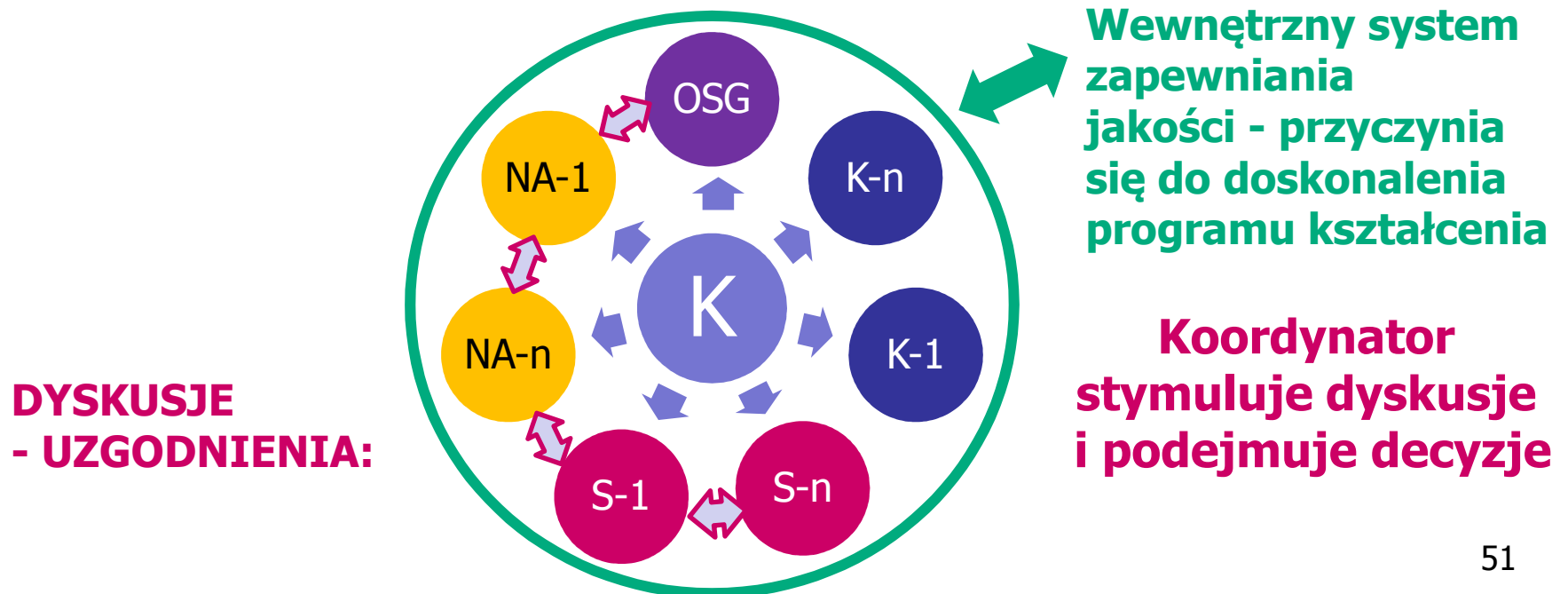
WEWNĘTRZNY SYSTEM ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

Przykładowe formy **sprawdzania zewnętrznego**:

- Ocena zewnętrzna np. przez egzaminatora z innej uczelni
- Ocena przez różne grupy interesariuszy: studentów, absolwentów, pracodawców...

Zarządzanie programem kształcenia

- Koordynator programu (K)
- Nauczyciele akademicki (NA) realizujący program
- Studenci (S)
- Otoczenie społeczno-gospodarcze (OSG)

Elementy samooceny jednostek w zakresie kształcenia

- Programy kształcenia (studia I, II i III stopnia oraz podyplomowe)
 - Efekty kształcenia na kierunku (I i II st.), SD i studiach podyplomowych
 - Efekty kształcenia w module
 - Sposoby kształcenia i oceniania
 - ECTS
 - Organizacja studiów
- Systemy informacyjne
- Kadra nauczająca
- Warunki techniczne realizacji programu kształcenia
- Formy oceny jakości kształcenia

Programy kształcenia

Co oceniamy?

- Programy kształcenia

- Zgodność programu kształcenia z misją uczelni i jednostki**

- Efekty kształcenia (EK) na kierunku
 1. **Zgodność kierunkowych EK z obszarowymi EK (z rozporządzenia ministra o KRK) dla danego poziomu i profilu studiów (matryca).**
 2. **Dostosowanie EK do potrzeb rynku pracy. Czy przedstawiciele otoczenia społeczno gospodarczego uczestniczą w tworzeniu programów kształcenia.**
 3. **Prawidłowość języka opisu.**
 - Efekty kształcenia w module
 1. **Zgodność efektów kształcenia w module z kierunkowymi efektami kształcenia (macierz EK).**
 2. **Czy z opisów efektów kształcenia dla modułów wynika, że zapewniają one efekty kształcenia zapisane w programie kształcenia na kierunku?**
 3. **Prawidłowość języka opisu.**

Programy kształcenia

Co oceniamy?

- Programy kształcenia c.d.
 - Metody kształcenia i oceniania
 1. Zasady rekrutacji na II i III stopień studiów.
 2. Dobór metod kształcenia w module do efektów kształcenia.
 3. Dobór metod oceniania (łącznie z np. analizą pytań egzaminacyjnych) w module do efektów kształcenia.
 4. Dobór tematyki prac dyplomowych do EK na kierunku.
 5. Weryfikacja końcowa efektów kształcenia – egzaminy dyplomowe.
 - ECTS
 1. Prawidłowość przyporządkowania punktów ECTS do efektów kształcenia w module.
 2. Czy studenci przedstawiają w ankiecie nakład pracy potrzebny do uzyskania efektów kształcenia opisanych dla modułu? Czy wyniki tych ankiet służą do weryfikacji przyporządkowania punktów ECTS modułom?

Programy kształcenia

Co oceniamy?

- Programy kształcenia c.d.
 - Organizacja studiów
 1. **Czy studenci pierwszego i drugiego stopnia, a także studenci jednolitych studiów magisterskich uczestniczą w badaniach naukowych?**
 2. **Czy istnieją formy kształcenia na odległość, a jeśli tak, to jak są zorganizowane?**
 3. **Mobilność studentów, doktorantów, nauczycieli akademickich i pracowników administracji.**
 4. **Czy istnieją formy uznawania kwalifikacji zdobytych poza formalnym systemem kształcenia?**
 5. **Jaka część punktów ECTS pochodzi od modułów wybieralnych?**

Systemy informacyjne

Co oceniamy?

- 1. Dostępność opisów programów i modułów kształcenia dla studentów i pracowników.**
- 2. Dostępność materiałów wykładowych, ćwiczeniowych, etc. dla studentów.**
- 3. Dostępność pytań egzaminacyjnych (lub innych ewaluacyjnych) po przeprowadzonej ewaluacji.**
- 4. Dostępność informacji nt. systemów zapewniania jakości kształcenia i wyników analizy jakości kształcenia.**
- 5. Dostępność informacji nt. działań na rzecz poprawy jakości kształcenia.**

Kadra nauczająca

Co oceniamy?

1. Czy kadra nauczająca jest oceniana w ankietach studenckich, a jeśli tak, to jaki jest skutek tych ocen?
2. Czy kadra nauczająca jest pytana w ankietach o warunki prowadzenia procesu dydaktycznego i satysfakcję z pracy?
3. Czy kadra nauczająca jest nagradzana za wyróżniające efekty pracy w zakresie kształcenia?
4. Czy kadra nauczająca jest szkolona w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego?
5. Czy kadra nauczająca prowadzi badania naukowe w zakresie dziedziny/dyscypliny związanej z programem kształcenia?
6. Czy są hospitacje zajęć prowadzonych przez kadrę nauczającą?
7. Czy w procesie kształcenia udział bierze kadra spoza uczelni (ze środowiska społeczno - gospodarczego)? Jeśli tak, to jakie są kryteria doboru tej kadry?
8. Aktywność kadry nauczającej w przygotowaniu pomocy dydaktycznych (skryptów, podręczników, innych).
9. Minimum kadrowe

Warunki techniczne realizacji programu kształcenia

Co oceniamy?

- 1. Wyposażenie sal dydaktycznych.**
- 2. Przystosowania dla studentów i pracowników niepełnosprawnych.**
- 3. Dostęp do bibliotek i elektronicznych baz danych.**
- 4. Praktyki – gdzie się odbywają, w jakich warunkach.**
- 5. Liczebność grup studenckich na różnych formach zajęć.**

Formy oceny jakości kształcenia

Co oceniamy?

- 1. Jakość kształcenia na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych, podyplomowych, doktoranckich – ANKIETY**
- 2. Monitoring absolwentów**

Kalendarium działań WZOJK

1. Sprawozdanie z wykonania rekomendacji z 2011 dla podniesienia jakości kształcenia (zamieszczenie na stronie wydziałowej i przesłanie do BRJK) – **marzec 2012**
2. Przygotowanie nowych rekomendacji dla podniesienia jakości kształcenia i zamieszczenie ich na stronie wydziałowej (do wiadomości BRJK) – **marzec 2012**
3. Ocena nowych **programów kształcenia** na studiach I i II stopnia – **marzec 2012** (przed marcową radą wydziału zatwierdzającą programy, zamieszczenie oceny na stronie wydziałowej i dw. BRJK)
4. Ocena i analiza pozostałych elementów arkusza samooceny - **kwiecień 2012**
5. Sprawozdanie na radzie wydziału z działalności WZOJK i realizacji rekomendacji – **kwiecień 2012** (zgodnie z uchwałą Senatu powinno być raz w roku)
6. Ocena nowych **programów studiów** I i II stopnia – **maj/czerwiec 2012** (zamieszczenie oceny na stronie wydziałowej i dw. BRJK)
7. Ocena nowych programów kształcenia na studiach podyplomowych i doktoranckich – **czerwiec 2012 ???** (przed zatwierdzeniem na radach wydziału)